

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdji».

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petil-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Bodimo jasni!

Večkrat smo že opazili, da imajo ljudje, ki ne zasledujejo redno našega boja proti tujim vsiljivcem čisto popolnoma napačne pojme o naših končnih zahtevah. Zlasti to vidimo pri konservativnih gorenjskih kmetih, ki radi svojega sosodstva z Nemci in radi raznih industrijskih podjetij, katera so pogosto v nemških rokah, gledajo pri šolanju svojih otrok zlasti na to, da se nauče nemškega jezika. In če se borimo zoper nadvlado nemštva v deželi, mislijo ti konservativci, da se bojujemo zoper učenje in znanje nemškega jezika. Zato se nam zdi umestno, da tudi v tem oziru razbistrimo večkrat nejasne pojme.

Ze star slovenski pregovor pravi: Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš. Iz tega se vidi, da so že naši predniki spoznali veliko vrednost znanja tujih jezikov. Zato so tudi zlasti naši Gorenjci v prejšnjih časih redno pošiljali svoje otroke na Korosko, da so se naučili nemškega jezika, s katerim so imeli največ opraviti v uradih in v trgovini. To se dogaja semintja tudi še sedaj. Nihče ne sovraži bolj slovenskega jezika, kakor naši nemški sosodje. Kaj je krivo temu, ne vemo. Slutimo pa, da je nemštva strah pred slovansko bodočnostjo in v takih slutnjah sovražijo ali celo zaničujejo naš jezik. Pa ravno ti nemški sosodje v zadnjem času neprestano kličejo po svojih časnikih, na svojih shodih in zborovanjih svojim mlajšim rojakom. Učite se slovenski! Ali morda mislite, da jih je privedla do tega naklonjenost do našega jezika? O ne! Čimbolj se mi zavedamo svojih pravic, čimbolj zahtevamo slovenskega uradovanja, čimbolj se jači trgovina in obrt, tembolj spoznavajo Nemci, da jim je treba znati slovenski, ako hočejo služiti svoj

kruh med nami. Nemci se zato uče, čeprav z notranjo nevoljo, našega jezika, da lažje jedo kruh, ki ga pridelujemo mi, ki je namenjen po naravnih postavah za naše otroke. Njim je edini namen, lahko živeti med nami, bogateti od naših žuljev, pripravljati pot svojim naslednikom, katere že vzgajajo v sovrastvu do vsega, kar je slovensko, samo v sovrastvu do slovenskega kruha ne.

Če so že naši sosodje spoznali za koristno, da se uče slovanskih jezikov, koliko bolj čutimo mi kot malostevilni narod, da nam koristi znanje nemščine, italijansčine i. t. d. V naših enorazrednicah se pač ne učimo nemškega jezika, ker je to nesmisel. S takim učnim redom bi se otrok mučil in mučil, toda slednjic bi ne znal ne nemški, ne slovenski, zanemari bi pa vse druge nauke, ki so mu neobhodno potrebni za življenje. Toda v večrazrednicah, v srednjih, strokovnih šolah i. t. d. imajo učenci priliko, dobiti podlago za nemški jezik, ako bi ga morebiti pozneje potrebovali. Iz tega se vidi, da se mi važnosti znanja drugih jezikov vjemamo tudi s starokonservativnimi Kranjci.

Drugo pa je glede uporabe jezika! Ako rabiš, zapomni si to, gorenjski kmet in delavec, ki se rad pačis s par nemškimi besedami — nemščino v uradu, na železnici, v trgovini na Koroskem ali celo na Kranjskem, potem odrivaš svoje rojake, svoje brate in sinove od državnih služb, od trgovine in obrtov, ker se tu vsled Nemcem nad vse naklonjene vlade, vsled premoči nemške veletrgovine in veleindustrije nameščajo le Nemci, ki s srdom v srcu gledajo náte in hrepené, da bi te uničili narodno in gospodarsko, da bi mogli njihovi sinovi stopiti na tvoje mesto. Zadnjic smo brali poštene besede, ki jih je vrgel vrli brezniški

župan nemškemu inženjerju, ki je hotel dvojezičnih napisov na postaji. «Bodite tudi Vi dvojezični, če že zahtevate tako ravnopravnost!» In inženjer, ki ni razumel slovenski, čeprav službuje v področju tržaškega železniškega ravnateljstva, ki ima opraviti samo s progami na Slovenskem, oziroma Hrvatskem, je moral sramotno umolkniti pri besedah gorenjskega kmeta. In ali mislite, delavci v Trziču, na Jesenicah, v Mojstrani in Beli peči, da morate biti veseli, da ste v službi nemških tovarov? Ako bi te tovarne mogle dobiti toliko cenih in dobrih Nemcev, kdaj bi vas že bile pognale! Toda Nemec ne dela za to plačo, kakor delaš ti, Nemec ni z vsem zadovoljen; zato se ti ni treba bati, da bi ti delal konkurencu pri hlapčevskih delih, boljše mesta pa itak zasedajo sami tujci, in najsi se priklatiže bogve odkod tam iz rajha ali makari iz devete dežele.

Nespametno je misliti, da Nemci snujejo svoje nemške šole po slovenskih krajih zato, da bi se slovenski otroci učili nemški. Kaj še! S tem bi si sami kopali grob. Omi hočejo, da otroci slovenskih staršev postanejo Nemci, da jim pomagajo pripravljati pot za izključno gospodarstvo Nemcev v deželi. Iz nemške sulferanjske šole še menda ni izšel zaveden Slovenec; iz njih izhajajo poturice, ki izdajajo svoj dom, prodajajo rojstno zemljo tujcu.

Naš boj ne velja nemškemu ali laškemu jeziku, mi se borimo zato, da pridobimo našemu slovanskemu jeziku toliko veljave, da bodo naši otroci preskrbljeni na domačih tleh, da jim ne bo treba hlapčevati tujcem in klečeplaziti pred pritepenci!

PODLISTEK.

Puška št. 93.

Preprosti dogodek. Češki spisal Archleb Ludek.

Bil je to tako skromen, tih in plah fant. Ko je dovršil rekrutno izvežbanje, je prišel k naši šotorniji, zavzel je v koticu pri vratih svojo posteljo in je preživel svojo vojaško dobo v tem koticu, kamor je padalo najmanj svetlih žarkov. Nikomur ni delal napotja, nihče se ni brigal zanj. Ako je bil čas, je šel kakor drugi na izprehod in tu sem ga večkrat videl, kako se šeta po Pragi, kako meri z nezaupljivim pogledom visočine hiš in kako vse občuduje s svojimi, rekel bi otročjimi, velikimi, modrimi očmi. Časih se je izprehajal po nasadih, zastajal pri gredah cvetic, časih je sedel na klopi in gledal v živo zeleno rušo, na kateri so skakali drozgi in se prepirali vrabci. Nekolikokrat sem ga videl, kako bojzljivo pogleduje v nasadih po klopi, na kateri je sedela mlada, modrolasa kmečka devojka, in pestovala blede, gosposko dete, oblečeno v same čipke in v svilo. Zvečer je prihajal popolnoma tiho v sobo, usedel se v svoj kotic, snedel kos črnega kruha, ulegel se vznak na posteljo in se zatopil v spomine...

Jože Čermak, tako je bilo ime tihemu prebivalcu tihega koticika naše sobe, je imel puško št. 93, katero je dobil pri odhodu narednika Hlavka, znanega siroveža, kateri je bil postal «sarž» samo vsled svojega predrznega in bojevitega značaja.

Puško št. 93. si takoj spoznal med drugimi; četudi je bilo narejeno njeno kopito iz bukovega lesa kakor je pri drugih puškah, je bilo pa mnogo svetlejše barve, katera je prihajala na koncu celo v svetlo-rumeno.

Ako je visela ta puška na hodniku pred vrati naše sobe, je bila vsled svoje barve tako očitna, da jo je moral vsak na prvi mah zagledati. Prav tako, kakor če korakajo vojaki, magari ves polk, po ulici in če ima samo en vojak na hrbtu telečnjak iz bele ali nekake pisane sive telečje kože, pa vsak paglavac zavpije: «Glej, glej, ta ima srakasto tele!» In vse gleda samo vojaka s srakastim teletom (tako se splošno naziva telečnjak) na hrbtu. Drugih tisoč vojakov nihče ne opazi.

In tako je bilo tudi s puško št. 93, ko je visela med svojimi deseterimi družicami na zidu.

Kadarkoli se je šel narednik Vavra, kateremu je bil podrejen Čermak, prepričati, so li puške njegovega oddelka v redu, je vedno najprvo snel puško št. 93, katera ga je bila nehote zvalila s svojo svetlejšo zunanostjo.

«Čermak, pojdite sem!» je zavpil enkrat pri natančnejšem pregledovanju pušk narednik na lastnika puške št. 93.

«Vi imate notri v cevi, tu na levi strani, na sredi nekak madež, ta mora izginiti!» je rekel in skladal zrcalec, s pomočjo katerega je bil pregledal puško.

«Potrudil se bodem, gospod narednik, da ga odpravim, dosedaj se mi ni posrečilo. Madež je

bil že prej v puški, ko sem jo dobil od gospoda...» se je tiho opravičeval Čermak.

«Ta madež mora ven!» je rekel suhoparno narednik, ta strah in metla vseh mlajših vojakov.

Čermak je vzel svojo puško, usedel se je v svoj kot in jo pričel devati narazen. Vzel je potem svoje mastne čunjice, ovil jih okoli palice za snazženje cevi in jo neutrudljivo snažil. Zadnji groš je žrtvoval, da kupi masti, večerjal ni, kupil ni niti koščka sira za tri novčiče, katerega je navadno jedel, in snažil je cev, da se je ves potil.

Madež pa je le ostal na svojem mestu. Notranjost cevi se je sicer lesketala kakor kovinasto zrcalo, zareze so se vile v njej spiratno in se bleščale kakor gladina reke v solčnih žarkih — a nad vsem je plaval mal oblček — madež stare rjavosti.

Zmučen je zložil Čermak svojo puško in jo zopet obesil na zid.

«Jutri poskusim s petrolejem,» je zašepetal in se vlegel spat.

Drugi dan niti petrolej ni pomagal.

Rja se je bila že preveč ujedla v kovino. Seveda je bil to madež, komaj tako velik kakor buckina glavica. A — madež je le bil.

«Madež, ki ne sme biti v puški in se tudi ne sme trpeti. In madeža ni bilo mogoče odpraviti. Čermak se je tresel pred trenutkom, ko si zopet izmislil narednik, da pregleda njegovo puško, ki je vsakega tako bôdla v oči. Datje prih.

Podpore za družine vojakov.

Kakor je splošno znano, je vsled nenormalnih političnih razmer vojna uprava pri raznih polkih pridržala pod orožjem vojake, ki bi bili morali sicer že oditi na dopust, oziroma je poklicala neko število rezervistov pod zastavo. Dasi ne gre za mobilizacijo, je vendar brambovski minister v državnem zboru izjavil, da se bodo izplačevale družinam teh vojakov enake podpore, kakršne bi imele dobiti v slučaju mobilizacije na podlagi zakona z dne 13. junija 1880 o vojni taksi.

Po tem zakonu imajo pravico do omenjene podpore družine, ki so potrebne pomoči. Za člane družine se štejejo v takih slučajih: žena, otroci, nadalje starši, stari očetje in stare matere ter bratje in sestre, če jih je detičnik prehranjeval, to se pravi: če je bila najnujnejša oskrba njih življenja popolnoma ali pa vsaj večinoma odvisna od osebnega zasluga tistega, ki je poklican na aktivno službo.

Podpora obsega za vsakega opravičenca

1. dnevno preživno pristojbino;
2. dnevno stanovalno pristojbino.

Samo tisti ne dobi stanovalne pristojbine, ki stanuje v svoji hiši ali pa v hiši na aktivno službo poklicanega ali pa v kakšnem javnem zavodu. Stanovalna podpora znaša polovico preživne pristojbine.

V zmislu naredbenega lista za vojake z dne 8. januarja 1909 znaša pristojbina, ki se more zahtevati za vsakega opravičenega člana družine na dan

v Ljubljani	56 vin.
na Kranjskem (izven Ljubljane) 50	»
v Gradcu	68
na Štajerskem	57
v Trstu	67
na Primorskem	63
v Celovcu	66
na Koroškem	60
v Zadru	60
v Dalmaciji	56

Za otroke izpod 8 let je polovična pristojbina.

Vsa podpora za eno družino pa ne sme presegati tistega zneska, ki se ima po osebnih in lokalnih razmerah smatrati kot poprečni dnevni zaslužek tistega, ki je poklican pod orožje. Če dobe člani družine kakšno podporo od dežele, od občine, ali od privatnih ljudi, se s tem ne zmanjša njih pravica do državne podpore.

Izplačuje se podpora le tedaj, če se prosi za njo. V zakonu ni povedano, kdo ima prositi (če vojak ali družina); tudi ne, kje se ima prositi. Ker je pa politični oblast odkazana preiskava potrebnosti, je umestno, da se vpošljejo prošnje tej oblasti (v Ljubljani in v Trstu deželni vladi, v manjših mestih in po deželi pri okrajnem glavarstvu). Ker poklicani vojak navadno ne bo imel časa in najbrž tudi ne prilike za to, se priporoča,

da vzeji prošnjo družina. Take prošnje so proste kelka in poštnine; pač pa se mora zapisati na zavitek:

«Prošnja družine na vojaško službo poklicanega za podporo; na temelju § 20, odst. 4 zakona z dne 13. junija 1880, drž. z. l. št. 70 poštnine prosto.»

Če ima prošnja na zavitku to opazko, jo sprejme vsaka pošta in ravna z njo, kakor da je priporočena. Seveda se pa odda vsaka taka prošnja lahko tudi osebno.

Pravica do podpore se začne za tiste nadomestne rezervnike (Ersatzreservisten), ki so šli meseca oktobra v službo in niso bili odpusteni, z dnem 28. novembra 1908; za družine tistih vojakov, ki so bili pridržani po triletni službi, se ima računati s 1. januarjem 1909; za tiste, ki so pozneje poklicani, se šteje z dnem, ko zapuste svoje navadno bivališče.

Za reševanje teh prošenj se sestavlja pri političnih oblastih posebna komisija, v kateri je namestnik odn. deželni predsednik ali pa uradnik, ki ga ta določi namesto sebe, potem zastopnik deželnega finančnega ravnateljstva in zastopnik deželnega odbora.

Izplačujejo se podpore redno dne 1. in 16. vsakega meseca za pol meseca naprej pri davčnem uradu. Če se vojak vrne, preden preteče pol meseca, vendar ni treba povrniti že izplačane podpore. Družine tistih vojakov, ki so bili od oktobra pridržani, lahko zdaj prosijo, da se jim izplača podpora za preteklo dobo.

Za rezervne častnike so drugi, seveda ugodnejši predpisi.

Gospodarski del.

Podraženje kruha.

Konec.

Že leta 1906 je bilo brez dvoma, da bode spriče pšenčnih žetev od 55—60 milijonov q, cena poskočila za kakih 5 K per 100 kg. To bi odgovarjalo v prvopodobni k prejšnji ceni pšenice približno 23 K per 100 kg. Toda povdariti moram, da je dne 26. svečana stala aprila pšenica K 27.10 iz Budapešte, a to je cena, katere pač svet ne pomni in ki nas spominja naravnost let lakote.

Od te razlike med primerno ceno pšenice po 23 K in odušne cene, so imeli agrarci pač malo koristi, ker onih K 4.10 je padlo v žep borznih volkodlakov, onih terminskih spekulantov v Budapešti, a ljudstvo mora trpeti in gledati, kako pred njegovimi očmi oduška druhal breznajčajnih ljudij podražuje vsakdanji kruh.

Za časa zadnjih nagodbenih dogovorov stavila se je od avstrijske strani zahteva o reformi terminske trgovine v Budapešti. A ker smo morali Madjarom za sprejem te reforme dati vsekako na drugem polju nagrado, je gotovo, da smo to privoljenje Ogrske, da se navedena preuredba prevede, jako drago plačali. Avstrija je kupnino že davnej plačala, a Ogrska je s svojo obveznostjo še vedno na dolgu, in mislim, da jo še dolgo ne bode spolnila. Pri uvozni količini kakih 20 milijonov q pšenice, rži, moke i. t. d.

je to jako velika svota, s katero se Ogrska bogati. —

V Avstriji se je prepovedala terminska trgovina leta 1903, v Nemčiji leta 1907. Toda žalibože moramo v Avstriji prenašati učinke, ki jih na našo škodo povzroča terminska igra na budapeštanski borzi vsled carinske unije.

Preteklo leto je bila v avstrijskem trgovinskem ministrstvu anketa, na kateri se je premostrivalo vprašanje zabranitve, ne samo dalekosežnih predprodaj moke, ampak tudi sodelovanja pri operacijah na inozemskih borzah. To sta zares dve važni točki, s katerimi bi se mogla ugonobiti življenska sila budapeštanske igralnice.

Preobširno bi bilo navajati vse mnogobrojne intrige in sredstva, s katerimi običajno izzivajo v Budapešti razpoloženje „a la hausse“. A najlepše pri tem je, da se v borzi prijaznih časopisih danadan razširjajo vesti, o slabem prezimljenju setev, o škodi, povzročeni po mrazu i. t. d., z namenom, da bi poljedelci še počakali s svojimi ponudbami, da bi pri tem imeli borzni igralci čim največ dobička.

„Pester Lloyd“ in „Neue Freie Presse“, dva lista, ki s posebno ljubeznijo odpirata svoje predale, tem sesavcem in oderuhom, sta priobčila nedavno vest, da so došla iz Nemčije velika borzna naročila „a la hausse“. Na prvi mah je to povsem nedolžna vest. Ali kdor pozna natančneje posledice takih poročil, se mora vprašati: ali ni dosti, da moramo kupovati najdražjo pšenico, sedaj pa moramo še prenašati posledice inozemskih pri nas izvedenih borznih naročil? Zares se stavi potrpljenje ljudstva na hudo preizkušnjo.

Gospod borzni svetnik — Alfred Vogel — priobčuje v št. 7228 „Börsen-Kuriera“ od 19. svečana t. l. glede svojega izstopa iz tvrdke I. Vogel & Sohn v Simmeringu I. sledečo izjavo: „Temu nasproti trdim, da nisem ni prej ne slej, ko sem opravljal gornje funkcije (kot član borzne komore in razsodišča borze za poljedelske pridelke na Dunaji) sodeloval pri terminskih kupčijah v Budapešti, ki so že po zakonu prepovedani (?) in ki se nikakor ne slagajo s posli borznega svetnika, in tudi drugače nisem imel nikakih obveznosti, ne na budapeštanski ne na dunajski borzi i. t. d. . . .“

Vsa čast taki izjavi! Toda treba je staviti vprašanje, jeli predsednik borze za poljedelske pridelke na Dunaju — kot lastnik paromlina Schoeller & Co v Ebenfurthu — nič ne ve o kurzem poskoku oktoberske pšenice 1908, ki je baš njegovim obveznostim na borzi v Budapešti ugajal. Trebalo bi samo, da bi tudi drugi dunajski mlini spravili enako svoto iz Budapešte v svoj žep in potem bi ne bilo potrebno naši vladi razbijati si glave, kako je pomoči dunajskim mlinom.

Naš državni zbor na Dunaju za dobrobit ljudstva nima nemalo časa. On se mora baviti z „bummel“-om v Pragi in raznimi drugimi važnimi stvarcami. Ali če se ubožcu, ki mora s svojim pičlim zaslužkom vzdržavati mnogobrojno družino, podražuje z nepošteno igro njegov vsakdanji kruh za 15—20%, to pač ne more dirniti srca avstrijskega ministra! Pač je skrajna potreba, da se v tem oziru napravi red, ker bi bilo sicer prepozno.

Hočem končati. Leta 1902, ko se je delalo na to, da se prepove terminska igra na borzi na Dunaji, naperil je v to svrho Generalissimus —

Zvestoba in nezvestoba v ptičjem zakonu.

Po prof. dr. L. Büchnerju spisal M. Dalje.

Veliko lepše nego ta nezvesti soprog pa se je obnašal golob, katerega je opazoval Fr. Münch v golobnjaku svoje domačije. Združili so ga z bolj starihasto golobico, katera je postala v kratkem nezmožna nesti jajca. A mesto jo zapustiti, je varoval svojo soprogo in skrbel za njo, ne da bi se brigal za druge lepote, tako dolgo, dokler ju smrt ni ločila.

Še razločnejši dokaz zakonske zvestobe je pokazala „kineška rasa“, katero je opazoval Benet v Makao. Bil ji je namreč ukraden čez noč soprog. Hitro so se poznali na samici znaki žalosti in bolečine; čepela je potuhnjena v kakem kotu in odklonila vsaktero hrano. Ko se ji približa drug samec, hoteč jo tolažiti, rine ga kruto od sebe in ne neha žalovati. Med tem časom se je njen sodrug zopet našel in nji vrnil. Veselja in radosti zdaj ni bilo ne konca ne kraja; še več; samec je izvedel, da je bil za časa njegove odsotnosti pri njegovi soprogi tekmeč; on ga poišče in takoj umori.

Nečedno zakonsko življenje nam kaže kukavica; k sreči je ta izjema. O samici se je že večkrat opazovalo, da se vda večkrat zapored drugemu ljubcu. Kakor poroča Brehm, se poda na ljubkovanje in se ne pobriga več za prejšnjega ljubčka, ako so le enkrat njene želje spolnjene. O neki kukavici, ki se je poznala na prestreljenem perju repa, piše Brehm, da je obiskovala okolico

petih samcev; pogon pa je mogoče raztegovala še dalj okrog. Liebe je videl enkrat, da so obletavali samico trije samci. Ta razuzdanost in nestanovitost kukavice je gotovo v zvezi z njeno navado, pokladati svoja jajca v tuja gnezda; kajti takšno divje življenje se ne ujema z družinskimi skrbmi.

Opazovali pa so se tudi slučajni zvestobe pri zaljubljeni kukavici. Newton (Njút) je ustrelil samca „kukavice dežnice“; ko pade ta ustreljen na tla, se prikaže samica frfračoč, kakor delajo to ptice, ako hočejo rešiti mladiče ter zapeljati zasledovalca v stran. Zraven pa so samci zelo ljubosumni ter se besno bojujejo med seboj.

Pravzaprav čutijo v zakonu živeče živali, da je občevanje s tujko greh in da to ne sme zapaziti pravi družabnik. O tem pripoveduje Fr. Tiemann sledeče o neki labudovi dvojici, ki jo je opazoval na nekem ribniku. „Živeli so trije labudi, samec in dve samici, prav prijateljsko do časa druženja. Ker si je namreč labud izbral eno izmed obeh, je bila druga prisiljena zapustiti okolico te dvojice popolnoma. Ako se je pregnana predrznila blizu gnezdiča, tedaj jo je vedno labud z besnim obnašanjem zapodil. To se je ponavljalo tako dolgo, dokler soproga ni bila prisiljena sedeti na gnezdu. Od tod pa je nadaljeval zvesti soprog svoja zasledovanja vedno naprej do kraja, kjer sta bila oba pred valečo soprogo skrita. Tukaj izpreobrne labud naenkrat popolnoma svojo obnašanje; postal je ljubeznjivost sama ter

užival veselje radodarne, pregrešne ljubezni. Vrnivši se k soprogi, se je kazal popolnoma nedolžnega ter ni nehal preganjati z vso jezo prejšnjo ljubico od bližine domačega ognjišča. Ako pa je začutil v sebi ljubezen, sledil je bežeči v skrit kraj ter tam ponavljal svojo pregrešno igro.“ Ženska, ki je tudi to opazovala, je vzkliknila: „Da, da, takšni so možki!“

Župan Vogt se je pečal z rejo različne perotnine, tudi s kokoši in golobi. Golobnjak je bil nad kurnikom. Golobi so bili vsi sparani, izvzemši golobice, ki pa bi se bila zelo rada vdala. Nek velik golob pa jo je vzel za priležnico. Gotovo je hotel golob pregrešno ljubezen skriti pred svojo soprogo; pelje torej svojo ljubico v kurnik, kjer ji je pomagal v nekem oddelku delati gnezdo. Ko je znesla jajca, vsedel se je zvečer mesto v golobnjak pred bivališče ter branil svojo ljubico pred kokoši in petelinom. Soproga pa je izdajo davno zapazila in bila zategadelj vedno žalostna in potrta. Prišla je malokdaj iz golobnjaka na dvorišče; jedla je tudi samo za potrebo ter se vrnila hitro nazaj. Žalibog je minulo to življenje dokaj žalostno. Kragulj vjame nekega dne nezvestega goloba, obe vdovi pa sta naenkrat objokavali svojo usodo.

Konec prli.

Gorenjci! Zahtevajte „Gorenjca“ po vseh gostilnah in kavarnah!

državni vitez von Hohenblum — s zeleno zastavo roki svoje najtežje topove, dokler se ni posrečilo zavzeti skoro nepremagljivo postojanko v dunajski Taborstraße. In leta 1905/1906 — pred zaključkom novih trgovinskih pogodb, upilo in vikalo se je splošno, da se ima braniti in ščititi interese poljedelcev. Ali odkar je s pomočjo peštanskih poštnjakovičev poskočila cena žita za kruh tako visoko, od tedaj se iz vrst teh kričačev le poredko sliši še kak prazen strel proti buda-peštanskim grabojem, strel, ki pa nikdar ne zadene. Agrarci in terminski igralci so se sklopili složno okoli „zlatega teleta“, ter bodo toliko časa v srečni edinosti živeli, dokler jim bode ubogo ljudstvo dajalo svoje trde prislužene krajcarje. Pri agrarcih je smuknila morala v možno, a v deželi napitnine in korupcije — tam nikdo ne pozna — morale.

Tedenski sejem v Kranju dne 13. aprila 1909. Prignalo se je — konj, 112 glav domače goveje živine, 13 glav hrvaške goveje živine, 5 domačih telet, — hrvaških telet, 14 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, domačih ovc, — hrvaških ovc, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 64–68 K, na polovico 100 kg 58–60 K, za pitanje 100 kg 52–54 K, kumerni 100 kg 36–40 K. Pšenica K 13—, proso K 7.75, rž K 10—, oves K 9—, ajda K 9—, repno seme K 80—, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks —, krompir K 3— za 50 kg, seme dom detelje 45 vin.

Kmetijska podružnica v Novem mestu priredi dne 17., 18. in 19. aprila t. l. v sobani Tučkove gostilne vinskoro razstavo in vinski semenj v zvezi s premovaljem vin in vinsko poskušnjo. Namen tej prireditvi je, pribaviti vinske kupce in jim pokazati, kako dobra vina se dobe na Dolenjskem. Razstava sama pa naj vpliva tudi na povzdigo dol. kletarstva. Vinske razstave in vinskega semnja se lahko udeležijo le dolenjski vinogradniki. Vsak, kdor se želi udeležiti, se mora prijaviti do 10. aprila in mora povedati, koliko vrst vina želi razstaviti, koliko ga ima na prodaj in po kakem ceni. Vino se ima razstaviti v vinskih steklenicah, ki naj drže vsaj tričetrt litra. Od vsake vrste vina je poslati 3 steklenice. Vina se morajo poslati kmetijski podružnici do 16 t. m. V soboto dne 17. t. m. deluje presojevalna komisija. Razstava se odpre na Belo nedeljo, dne 18. aprila ob 11. dopoldne in traja do 6. zvečer, in v ponedeljek, dne 19. aprila od 10. dopoldne do 6. zvečer. Vstopnina je prosta. Za poskušnjo se bodo izdajale izkaznice, oziroma znamke. Vabimo naše vinogradnike in vinske kupce, da se razstave in semnja množestveno udeležijo. Skrbimo vsi, da se vinska kupčija pozdigne na korist domačemu vinogradništvu! Odbor Kmetijske podružnice.

Poučni listek.

Ko je na Dunaju poldne, kaže ura	
v Madridu	10 ur 39 minut
„ Londonu	10 „ 54 „
„ Parizu	11 „ 04 „
„ Bruslju	11 „ 12 „
„ Kolinu	11 „ 22 „
„ Bernu	11 „ 24 „
„ Karlsruhe	11 „ 28 „
„ Stuttgartu	11 „ 31 „
„ Hamburgu	11 „ 34 „
„ Inomostu	11 „ 40 „
„ Monakovu	11 „ 41 „
„ Rimu	11 „ 44 „
„ Berolinu	11 „ 48 „
„ Draždanih	11 „ 50 „
„ Neapolu	11 „ 52 „
„ Pragi	11 „ 52 „
„ Trstu	11 „ 56 „
„ Brnu	12 „ 01 „
„ Budapešti	12 „ 11 „
„ Varšavi	12 „ 19 „
„ Levovu	12 „ 30 „
„ Hermannstadtu	12 „ 36 „
„ Carigradu	12 „ 50 „
„ Petrogradu	12 „ 56 „

Umetnost in književnost

«Slovensko abecede za ženska ročna dela» spisala gospodična Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del v Preski pri Medvodah, je odobril deželni šolski svet kot učno knjigo na slovenskih ljudskih šolah. Knjižica se naroči pri izdajateljici, stane 20 vin., ter se dopošlje poštne prosto.

Zgodovinski in slojstveni pregled za prih. teden.

18. aprila: 1797. Preliminarni mir v Leobnu, ki je bil podlaga končne mirovne pogodbe v Campoformiju. — 1819. * Pesnik in skladatelj Juri Fleisman v Beričevem. — 1820. * Skladatelj Franc pl. Suppé. — 1873. † Slavni kemik Just pl. Liebig. — 1894. † Mladinski pisatelj Ivan Tomšič v Ljubljani, ustanovitelj in dolgoletni urednik otroškega lista «Vrtec».

19. aprila: — 1422. Albert V. Avstrijski se poroči z Elizabeto, hčerjo cesarja Žige. — 1588. † Šibar Pavel Veronesi. — 1713. Cesar Karel VI.

izda pragmatično sankcijo. — 1824. † Angleški pesnik Byron. — 1846. — † Pesnik Jakob Košar.

20. aprila: — 571. * Mohamed, ustanovitelj turške vere v Meki. — 1801. Piemont postane francoski. — 1808. * Napoleon III. — 1811. * Francoski zdravnik Alphonse Baudin. — 1819. † Gašper Rajko, pisatelj. — 1889. † Jezikoslovec Matej Cigale na Dunaju, urednik slovenske izdaje državnega zakonika.

21. aprila: — 753. pred Kristom. Ustanovitev mesta Rima. — 1521. Ferdinand I. postane vladar nemško-habsburških dežel na podlagi delitvene pogodbe z bratom Karlom. — 1659. † Janez Znojšek reformator, profesor hebrejščine v Esenu. — 1736. † Slavni vojskovodja princ Evgen Savojski. — 1782. * Friderik Fröbel. — 1805. * Kemik K. Balling.

22. aprila: — 1488. * Urh Hutten na gradu Steckelberg na Frankovskem. — 1724. * Filozof Immanuel Kant. — 1745. Mir v Fušenu med Avstrijo in Bavarsko. — 1861. † Pisatelj dr. Jožef Šubic v Mariboru. — 1897. Atentat na laškega kralja Humberta.

23. aprila: — 1564. Rojstni in smrti dan (l. 1616) velikega angleškega dramatika Viljema Shakespearea. — 1516. † Miguel de Cervantes. — 1683. * Zgodovinski pisatelj dr. Marko Hanzl v Žirovnici na Koroskem. — 1785. * Pisatelj Janez Primic, prvi učitelj slovensčine na liceju v Gradcu. — 1786. * Pisatelj Peter Danjko pri sv. Petru ob Radgoni, ustanovitelj pravopisa, imenovanega «dajnica». — 1812. * Pisatelj Juri Varl v Kropi. — 1899. † Jurist Karel Pleško v Ljubljani.

24. aprila: — 1547. Bitka pri Mühlbergu. — 1801. Prvič uprizore Haydnove «Stirilne čase». — 1854. Cesar Franc Jožef I. se poroči z Elizabeto Bavarsko. — 1877. Začetek zadnje rusko-turske vojne. — 1878. * Pesnik Jaka Volč na Vrhniki.

Godovi prihodnjega tedna:

18. Apolonij, Gradislava, Slavisa; 19. Leon IX. p., Kosenka, Ratislav; 20. Marcellin, Dragislav; 21. Anzelin, Ljuboslav, Dragomira; 22. Soter in Kaj, Gruba; 23. Adalbert, Radim, Vojteb, Vojslava, Vladaja; 24. Jurij, Rusa, Igor.

Sejmi na Gorenjakem prih. teden:
22. v Motniku; 24. v Radovljici (za živino).

Dopisi.

Radovljiške novice.

— Velikonočna procesija se je izvršila kaj veličastno ob najlepšem vremenu. Ljudstva se je udeležilo nebrojna množica in tudi uradništvo je polnoštevilno prihitelo k procesiji. Vreme smo imeli vse praznike najlepše in sneg, ki je toliko preglavice delal premnogim ljudem, je skoro popolnoma izginil, edinole v sencih se še nahaja, a tudi tu bo izginil v kratkem. Pomlad je tu.

— V pojasnilo. V našem zadnjem poročilu o umotvoru, ki ga je razstavil g. Fr. Rojec, je bilo opaziti malo, a za naravoslovca jako občutljivo napako, kajti tiskarski škrat je napravil iz imena „kožokrilcev“ ime „kozokrilcev“. Ta napaka se je urinila tudi poročevalcu „Slov. Naroda“. — Še pač pozna, da je naravoslovje pri nas prav zanemarjeno.

— Naš marljivi gledališki odsek pripravlja neko igro, ki jo hoče v kratkem uprizoriti, in sicer v korist bralnega društva „Triglavl“.

— Lesce. Pivovarna je pričela s svojim delom. A čuje se, da so pričela grebena rasti nekaterim ljudem. Govori se o nekakem „hajlanju“, o prepevanju „Wacht am Rhein“ in o preganjanju „Slov. Naroda“. — Za danes samo to in upamo, da, zadostuje, da se gotovi ljudje spametujejo, ker drugače bo treba vzeti v roke mokro kunjo.

Iz selške doline. Kvalu po letošnjem občnem zboru češnjeve posojilnice se je nekdo v «Domo-ljubu» široko razkoratil in na vso moč hvaliti to posojilnico in druge češnjeve naprave. Zraven je obrcal posojilnici v Železnikih in v Dražgošah in po stari navadi tudi dražgoskega učitelja. Ko je potem temu dopisniku dal nekdo zaslužen odgovor in se mimogrede dotaknil tudi češnjeve posojilnice, nastal je velik krik med našimi klerikalci. Svojo jezo pa stresajo, Bog ve zakaj, posebno nad dražgoskim učiteljem. Kakor da bi razum klerikalcev in njega v naši dolini ne bilo nikogar, ki bi znal skovati kak dopis. — Posojilnica na Češnjici je res imela svoje dobre čase, pa so menda minuli. Če ima 60.000 kron naloženega denarja, ga bo lahko se porabila, in če ga porabi, se ne gre samo za 150 kron dobička, ampak za vse kaj več. Posojilnica, ki nima nič naloženega denarja, je namreč velika revica. — Če je poslovanje pri češnjiški posojilnici tako vzorno, kako pa da tamkaj ponove zadolžnice šele čez 6 ali 8 in morebiti še več let, ko vendar je vsak novinec v posojilničarstvu, da velja zadolžnica na poroke samo 4 leta. Radovedni smo tudi, koliko je na Češnjici več ljudi, zmognih voditi posojilnico, kot v Dražgošah. Zakaj neki Dražgošane tako zavirate za vsako stvar? Ali mari mora prav vse biti ravno na Češnjici? Dražgošani so se pač naveličali vedno le drugim delati tlako in hočejo sami gospodariti s svojim denarjem.

V Kranju, dne 17. aprila 1909.

* **Delegacije** se imajo sklicati na dan 14. septembra.

* **Državni zbor** se sniže dne 27. aprila. Proračun za leto 1910, ki je baje že izdelan, se predloži parlamentu koncem maja. Sicer predloži vlada osnovo o aneksiji, načrt o trgovskih pogodbah ter načrt o odškodnini, ki se plača Turčiji za Bosno in Hercegovino. Parlament ima zborovati do konca junija.

* **Skupni ministrski svet** je bil v sredo na Dunaju pod predsedništvom barona Aehrenthala. Ministrski predsednik baron Bienerth se seje ni udeležil, ker je obolel. Zastopal ga je poljedeljski minister dr. Graf. Trgovinskega ministra dr. Weißkirchnerja, ki se še ni vrnil z juga, je zastopal sekcijski načelnik dr. Riedl. Ministrski svet je v prvi vrsti razpravljal o trgovinskih pogajanjih z Romunijo. Avstro-ogrskim delegatom pri teh pogajanjih so se dala nova navodila, ki dajejo jamstvo za to, da bo že tekom prihodnjega tedna mogoče uspešno končati pogajanja. Koncem tedna odideta v Bukarešto avstrijski sekcijski načelnik Seidler in ogrski državni tajnik Sztéryeni, da podpiseta v imenu avstro-ogrske vlade pogodbo.

Reakcionarna revolucija na Turškem.

Proti mladoturškemu odboru, ki se je prav o Veliki noči hotel preosnovati v politično stranko, se je nenadoma izvršila revolucija, ki je, sodeč po dosedanjih poročilih, strla njegovo moč. V vsem gibanju je se toliko nejasnega, da je doslej popolnoma nemogoča sodba o dogodkih, njih vzrokih in posledicah. Skoraj nesumljivo je pač, da so čudno revolucijo povzročili reakcionarni, mohamedansko-verski elementi, kar izprizuje velika udeležba mohamedanskih duhovnikov in njihov gojencev, ter zahteva, da se zopet uveljavi takozvani šerijatski zakon. Zelo verjetno je pa tudi, da ima sultan sara prste vmes. Težje je razumeti, da se je uprla vojaščina, če se pomisli, da je bila lauska mladoturška revolucija le zato mogoča, ker so vojaki skoraj povsod sledili svojim mladoturškim častnikom, katerim se sedaj siloma upirajo.

Nasprotje proti Mladoturkom, kolikor se je moglo opaziti, teče iz dveh virov. Na eni strani so mohamedansko-pravoverni, nazadnjaški elementi, ki so se pred kratkim združili v organizaciji «Ith-hati Mohamed», na drugi pa takozvana liberalna zveza, v kateri se združujejo s Turki tudi Grki, Srbi, Bolgari in Arbanasi. Prvi sovražijo Mladoturke, ker jim očitajo, da prezirajo mohamedanstvo in odpravljajo stare islamske zakone; drugi pa trdijo, da so, odkar so na krmilu, pokazali nezmožnost za obsežno politiko in velike reforme. Med množicami sta pa gotovo delovala dva glavna razloga, da je našla agitacija proti Mladoturkom tako ugodna tla: Njim pripisujejo krivdo, da je Turčijo definitivno izgubila Bosno in Hercegovino ter protektorat nad Bolgarijo; najbolj klerikalne je pa tudi vznemirjal namen, da bi imeli tudi kristjani služiti kot vojaki, s čemer bi bila do dobrega priznana enakopravnost mohamedancev.

Revolucionarji so imeli uspeh in so ga deloma dosegli s krvjo. Če ni v tej zmagi nevarnost za novi red sploh, za konstitucijo in parlament, se bo kmalu pokazalo.

Dunaj, 13. aprila. Revolucioarno gibanje v Carigradu se je začelo tako: Zjutraj sta dva bataljona zasedla Zofijino džamijo in parlament; na čelu je bilo le malo častnikov, kajti večinoma so jih vojaki zaprli v vojašnici. Kmalu se je vojakom pridružila ogromna množica, ki je narasla na stotisoč glav ter je zasedla vse dohode k parlamentu. Uporni vojaki so zahtevali uveljavljenje starega šerijatskega zakona, odstranitev velikega vezirja, vojnega ministra in predsednika parlamenta ter zase generalni pardon in priznanje, da ravnajo patriotično. Množici se je pridružilo 7000 «zoff» (duhovniških gojencev). Vodja ustašev je neki podčastnik. Brzojavne žice so po vsem mestu porazane. Dopoldne so uporniki hoteli izvesti vojaštvo iz vojnega ministrstva, kar je preprečila kavalarija. Tuhtam je prišlo do spopadov. Skoraj vsi častniki so v vojašnicah zaprti; precejšnje število jih je ubitih. Šejh il Islam (cerkveni poglavar) se je pogajal z ustaši, toda zaman. Uporniki zahtevajo tudi razpust mladoturškega odbora; predsednik parlamenta naj bi postal Ulema Mustafa paša Asim, podpredsednik pa Armenec Lohrab. Predsednik zbornice je demisioniral, prav tako tudi veliki vezir in ves kabinet. Tudi iz pokrajine, zlasti iz Kosova in iz Albanije prihajajo vznemirjajoče vesti.

Skoplje, 17. aprila. V raznih arbanaskih krajih, zlasti v Ipeku, so se uprli Arbanasi. Upor se širi boljbolj. V Ohridi, kjer se je lani pričela mladoturška revolucija, je prišlo do hudih bojov med ustaškimi Arbanasi in vojaki. Ustašem se je posrečilo, premagati vojake, zavzeti vojašnice in premagati mladoturške častnike. Tudi v Ipeku so ustaši porazili vojake; vodja arbanaskih ustašev Isa Buletin, proti kateremu se je pred 3 dnevi odposlalo več bataljonov, je telegrafiral v Carigrad, da je pripravljen priti tja in skleniti mir z novo vlado.

Plevlje, 17. aprila. V raznih krajih novopazarskega sandžaka so izbruhnili krvavi nemiri; več Mladoturkov so ubili, nekateri so zbežali v Bosno.

Razvoj cen na žitnem trgu.

Od početka toletne kampanje se žitne cene, zlasti pri pšenici, stalno dvigujejo ter so — vsled bojazni pred vojno — dne 24. marca akcije dosegle najvišji kurz K 14.50 za 50 kg iz Budimpešte.

Politični preobrat provzročil je rapidno znižanje cen in malo dni zatem zaznamovali smo več nego edno krono na 50 kg nižje cene kar je pač najboljši dokaz, da je bilo stalno dviganje cen v ozki zvezi s političnimi nemiri.

Z ozirom na to, da se je vreme dosti izboljšalo in pa, da so od vseh strani prihajala glede setev le ugodna poročila, je vladalo splošno mnenje, da bodo naša notiranja kmalu prišla na normalno višino. Tesna zveza med agrarci — gre se tu zlasti za ograke veleposestnike — in pa terminskimi spekulanti v Budimpešti pa nas je kmalu o čem drugem poučila. Cene so se jele od začetka aprila — prav brez vsakega vzroka — zopet stalno dvigati in dne 16. aprila je pšenica zopet dosegla svoje najvišje stališče od K 14.50 za 50 kg iz Budimpešte.

Tekom 3 tednov imeli smo tedaj pri ceni znižanje od več nego ene krono na 50 kg in zopet ravnokotno povznanje.

Kako moreče pa taki dogodjaji na razvoj normalne kupčije vplivajo, bodisi pri malinski stroki ali pa pri prodaji moke, bo pač vsak strokovnjak sam lahko izprevidel, ker se izgubi pri takih odnosjih vse zaupanje in vse veselje do kakikoli pogajanj.

Tudi v Ameriki se je od začetka oktobra — pod vodstvom velikega spekulanta James Patten — ustanovila družba za nakup pšenice, ki je polagoma tako učinkovito blago, kakor tudi velik del v trgu se nahajajoče termin-pšenice za maj pobrala ter s tem potisnila ceno pšenice na nepričakovano višino. Danes stane pšenica v New-Yorku približno 25 K na 100 kg kar je sedveda v prosti Ameriki popolnoma opravičeno vzbudilo veliko nevoljo pri vseh ljudskih slojih. Vsi te velike gonje cen je predsednik poljedelske komisije v poslanski zbornici predložil postavni načrt, da naj se terminska kupčija s pšenico, bombažem in poljedelskimi pridelki prepove, in kakor se hač sedaj iz New-Yorka brzojavno poroča, bode država kmalu potrkala na vrata teh žitnih skupuhov, kajti med ljudstvom pojavil se je občuten nemir, s katerim znajo biti v zvezi nedogledne posledice, ako se te brezmejnje gonje takoj ne vstavi.

Take so danes razmere v Ameriki. Pri nas pa se puste od peščice ljudij, ki s vsakdanjih kruhom brezsveto spekulirajo in skupuharijo, držati v šahu, ne da bi imela naša država toliko poguma, da bi v tej igralni beznici temeljito pomedla.

Z balkanskimi državami, zlasti z Romunijo in Srbijo, se glede trgovske pogodbe nikakor niso mogli zediniti in barantali so v pravem pomenu besede za vsako živinsko glavo, da se ja ne bi kaj dotaknili rahločutnosti naših agrarcev, na drugi strani pa pusté, da se milijone in milijone konsumentov, na način, ki je za dvajseto stoletje res nekaj posebno sramotnega, izropa in izsežá.

Koncem aprila se sestane državni zbor in tu se pravim ljudskim zastopnikom nudi ugodna prilika, da v tej zadevi blažujoče delujejo, kajti, kakor se vidi, v vladnih krogih brezmejnje frivolitete tega skupuharstva s kruhom niti zadostno oceniti ne vedó in niti ne uvidijo, kakšna razjarjenost se lahko med ljudstvom zbudi zaradi te nezasišne in popolnoma neutemeljene gonje s cenami.

Nase carine, ki so bile dne 1. marca 1906 od K 3.60 na K 6.30 povišane, državi takorekoč niti vinarja več ne donajajo, vse prekocene se stekajo le v prav širokih tokih in nikdar nasitljivih žepih agrarcev in za precej lepi ostanek, ki odpada pri današnjem nivoju cen, pa je tu par borznih jobbov, ki so si tekom te kampanje nabrali težke milijone.

Skrajni čas je že, da država — upoznavši dalje nevzdržljive razmere — temeljito vmes poseže, da ali z ognjeno sibo razpodi to igralno bando, ali pa, da uvozno carino za pšenico, vsaj za kratek čas, popolnoma odstrani, da temu skupuharjenju z kruhom kar najhitreje napravi konec.

—ko—

Novičar.

Občinska seja v Radovljici se je vršila dne 14. t. m. ob 6. uri zvečer. Točno ob 6. uri otvori župan seja ter imenuje overovateljema zapisnika odbornika Fr. Sajovca in Iv. Šego, nakar preide na posamezne točke. Zanimivo je bilo poročilo o vodovodnih načrtih, ki jih je izdelal deželni odbor. Soglasno se klene graditi, oziroma podaljšati vodovod v Podmesto s preostalim doneskom 20.000 kron, ki se je prihranil pri gradbi radovljiškega vodovoda. — Daljša debata se je vnela pri obravnavi „enotnega“ vodovoda, ki naj velja kakor nekak podaljšek radovljiškega vodovoda, namreč Hraše-Studenčice s stroški 25.000 K, Predtrg s stroški 12.000 K in Ljubno 44.000 K, skupni stroški 81.000 K. Sklenilo se je soglasno, da občinski zastop mesta Radovljice nima nič proti graditvi tega „enotnega“ vodovoda, temveč stoji kakor prej na stališču, da morajo imeti prvi graditelji radovljiškega vodovoda to prednost, da jim ne bo zmanjkalo nikdar vode. — Zanimivo je bilo obravnavanje električnega vprašanja, ki

tako vznemirja razne občine radovljiškega okraja in deželni odbor. Občinski zastop zastopa stališče, da naj se gradi elektrarna ob Završnici kakor delniško podjetje, a do delnic imajo pravico le posamezne prizadete občine. Zato se sklene, da stopi županstvo v dogovor z ostalimi občinami, ki naj naprosijo, da deželni odbor pošlje strokovnjake, da preštudirajo vso zadevo in potem poročajo, je-li priporočljivo to podjetje ali ne. — Deželni odbor je pa prišel na jako „imenitno“ idejo, odkar ima 10 milijonov na razpolago. On hoče graditi velikansko električno podjetje ob Završnici, ki bo baje veljalo okrog 3 milijonov kron. Ali je ta ideja samo reklama, ali resna misel, pokaže bodočnost... Občinski zastop je sklepal dalje tudi o popravilu takozvane brvi čez Savo na „gmajni“ ter je odredil, da pregledata odbornika Kunstelj in Vurnik imenovano brv ter poročata prihodnjič, s kakimi stroški bi se dala popraviti brv. — V občinsko zvezo se sprejme Rezo Legatovo. — Rešijo se nekatere pritožbe radi previsoko odmerjene vodarine. — Župan zaključí nato sejo z opombo, da se nekatere točke rešijo v prihodnji seji, ki bo v kratkem.

Iz seje občinskega odbora v Škofji Loki dne 5. aprila 1909. Predseduje župan g. notar Niko Lenček. Navzočih je 13 odbornikov. Overovateljem zapisnika imenuje župan gg. Leona Lavriča in Alojza Krennerja. Župan prebere zahvalni dopis c. k. okr. glavarstva v Kranju za častitko o priliki 60 letnega cesarskega jubileja. — Pregledovalci občinskih računov za l. 1908 se izvolijo. — 1 prošnja za podelitev koncesije za žganjetoč na drobno v gostilni se sklene podpirati. — Lukančič-Prevodnikova dekliska ustanova se podeli 1 prosilki. — Sklepa se o več prošnjah za sprejem v domovinsko zvezo. — Sklepa se o različnih stvareh po predlogu gospodarskega odseka. — Prošnja 1 posestnika za prepuščitev obč. sveta v obsegu 60—70 m² se ugodi proti plači K 10 — za m². — Po predlogu klavničnega odseka se sklene dosedanje stekleno streho na pročelju klavnice odstraniti in jo nadomestiti s streho iz kositrja. — 2 prošnji za podelitev podpore, oziroma podelitev službe v ubožni hiši se rešijo. —

Opozarjamo slavno občinstvo na današnjo veselico s plesom, ki jo priridi «Narodna čitalnica» skupno s Dramatičnim in Pevskim odsekom. Radi nepremagljivih ovir se je morala opustiti uprizoritev enodejanke «V sred' noči» in se mesto te ponavlja enodejanke «Nočno delo» z gospo Valentičovo v glavni ulogi. Ako se pomislimo, da bo češko pivo na razpolago, smemo upati, da bo prireditev obilo obiskana. Še enkrat opozarjamo, da se posebna vabila niso razposiljala in da so vsi člani in njih prijatelji dobro došli.

Lawn-tenis na sokolskem telovadišču se prične igrati s 1. majem. Ker se napravi še en prostor se bode lahko igralo v več oddelkih. Zglasiti se je pri bratu Janku Sajovicu. Mesečina je 4 krona. Ako se zglaší za Croquet zadostno število igralcev, se bode tudi za to prostor uredil in pripravil. Mesečina 1 krona. Upati je, da se zglaší prav mnogo prijateljev in prijateljcev teh dveh lepih in zdravih športov.

Opozarjamo na dijaško prireditev, ki se vrši v četrtek, dne 22. aprila ob osmih zvečer v gimnazijaki telovadnici (vhod z dvorišča).

Velikonočna sobota — hoi! Zopet smo imeli Kranjci čast, da smo slišali na velikonočno soboto grmenje nemške komande naših hrabrih sinov Slovenije — veterance. Čuli smo že cel mesec od gotovih strani, da je pri kranjskem veteranskem društvu vpeljan slovenski poveljevalni jezik, toda glej čudo, zmotili smo se, preveč smo zaupali nekaterim članom tega društva, ki so nam vedno zastavljali častno besedo, da se uvede slovenski poveljevalni jezik, ako se pa to ne zgodi, pa oni izstopijo. A tudi oni so še v soboto capljali in «ekselcirali» na nemški komando. Naj končno vprašamo g. načelnika društva: Ali se mogoče na noben način ne more kdo izmed poveljenikov naučiti slovenskega poveljevanja, ali pa gg. veteranci ne razumejo teh par slovenskih izrazov, ki so jim potrebni za njih nastope. Počakati hočemo še nekaj časa, mogoče si premislijo gospodje veteranci in vendar sklenejo, da se uvede slovenski poveljevalni jezik. Nočemo pa več slišati od njih samih obljub, da bo in bo slovenska komando, temveč gotovost. Na svidenje zopet!

—e—ik.

Opozarjamo, da se vrši jutri, v nedeljo 18. t. m. v Šencurju zlet gorenjskih telovadnih odsekov nočnih ptic, spojen z javno telovadbo. Kdor more, naj si pogleda to zanimivost, da bo vsaj vedel presojeti nastope čukov in Sokolov.

Majaki vozni red, ki ga je izdalo ravnateljstvo državnih železnic te dni, ima več bistvenih izprememb. Največ izprememb je pri vlakih, ki je doslej vozil iz Ljubljane ob 7.35, ta vlak pojde od 1. maja naprej že ob 6.23, drugi ponočni vlak, ki je vozil ob 10.40 pa odhaja že ob 10. uri zvečer. Prvi jutranji vlak pride v Ljubljano za 16 minut pozneje, drugi ob 11.23 (sedaj 11.22), prvi popoldanski ob 4.15 (sedaj 3.36), drugi ob 6.49 (sedaj 6.50), tretji (večerni) ob 8.42 (sedaj ob 8.45), zadnji (ponočni) pa ob 11.08 (sedaj ob 11.50). Iz Ljubljane odhaja prvi jutranji vlak ob 7.03 (sedaj 7.05), ob 9.26 ostane isti, opoldanski ob 11.40 (sedaj 11.38), popoldanski ob 3.28 (sedaj 3.45). Zadnja dva vlaka sta že zgoraj označena. Nedeljski

in prazniški vlak od 30. maja pojde iz Ljubljane ob 5.42 (sedaj 5.50). — Pri trziški železnici vozijo vlaki iz Kranja ob 8.03, 12.38, 4.38, 7.58 in pridejo v Trzič ob 8.50, 1.25, 5.25, 8.45. Iz Trziča odhajajo ob 5.40, 9.19, 2.30, 6.20 ter pridejo v Kranj ob 6.21, 10.—, 3.11 in 7.01 zvečer. — Pri kamniškem vlaklu je le povsod za par minut razlike.

Izvanredni občni zbor «Sokola» z ženskim oddelkom v Kranju se vrši v soboto, dne 24. aprila v telovadnici ob 8. uri zvečer.

Denar je pozabil nekdo v železniškem vozu. Na postaji v Kranju se dobi.

Umril je danes popoldne g. Jakob Killer, hišni posestnik v Kranju. N. v m. p!

Debela toča je padala ta teden na Gorenjskem od Radovljice do Kranja.

Umril je v Stražišču pri Kranju prokurist tvrdke Globotschnig, Piero Jugoviz.

Obrtne zadruge na Bledu drugi občni zbor bo v nedeljo, dne 18. t. m., v hotelu „Evropa“ poleg kolodvora na Bledu. Začetek ob poldveh popoldne.

Iz davčne službe. Prestavljen je davni asistent A. Likar iz Trziča v Mokronog.

Kranjski deželni predsednik baron Schwarz je zaukazal, da uradna „Laib. Ztg.“ ne sme več prinašati imenovanj konceptnih uradnikov pri dež. vladi. Zakaj? Da bo tem lažje nastavljal Nemce, ne da bi javnost o tem vedela.

Procesijo v senoi bajonetov so imeli v soboto v Ljubljani; ker je spremljala šenklavsko procesijo vojaška godba se je za njeno „varstvo“ napolnila cela Ljubljana z orožništvom.

«Sokol» na Bledu. Ustanovni občni zbor blejskega Sokola, ki je bil dosedaj le odsek marljivega radovljiškega društva, se je vršil „pri Jeklerju“ ob navzočnosti 60 članov. Tajnik pripravljalnega odbora, brat Olivotti, je pozdravil sokolske zastopnike iz Ljubljane (1), Radovljice (9) in Javornika (2) ter razložil dosedanje delovanje odseka. Brat Plemelj je poročal o blagajniškem stanju in naznanil, da si je odsek nabavil telovadno orodje v vrednosti 1000 K. Vestni poročili sta se z odobravanjem vzeli na znanje. V odbor so bili izvoljeni: Starosta Jakob Peternel, podstarosta Viljem Repe, tajnik Franj Olivotti, načelnik Fran Peternel, tajnikov namestnik Avgust Erat, blagajnik Urban Plemelj, blagajnikov namestnik Ivan Zrimec, odborniki: Josip Stare, dr. Gabrijel Hočevar, Peter Dolar, Anton Rus, gospodar Anton Ropret, zastopnik zveze Fran Olivotti, namestnik Fr. Peternel, delegati na zvezni občni zbor Fran Olivotti, Viljem Repe, Fran Peternel, Leopold Lebar, Andrej Soklič, Janez Kokalj, pregledovalca računov Ivan Pretnar, Josip Žirovnik. Nato je starosta brat Peternel v lepem nagovoru prevzel vodstvo društva, poudarjal, da bodo starejši z veseljem in vnemo podpirali „Sokola“, dobro vedoč, da ima domača mladina od telovadbe le korist, ter odločno zavrača trditve nasprotnikov, da bo „Sokol“ odvrčal tuje in s tem Bledu škodoval. Brat Drennik omeni iz narodno-gospodarskega stališča pomen telovadbe, ki utegne postati v doglednem času velike vrednosti za Bled kot zdravilišče. (Ploskanje in odobravanje.) Starosta radovljiškega „Sokola“ brat dr. Vilfan poudarja, da je to najbolj pomemben dan za Bled, ko se je „Sokol“ ustanovil. Omenja sokolski izlet na Javornik, kjer so bili že navzoči sedanji blejski Sokoli in prejeli vsodbudo za telovadbo. Dolžnost naša je, da preprežemo kar le mogoče našo krasno gorenjsko stran s sokolskimi društvi, v katerih bodo zastopani vsi sloji od kmeta do najvišjega gospoda. Tedaj bo naša domovina rešena. Za Bledom in Bohinjko Bistrico mora priti sedaj predvsem Kranjska gora, ki je na meji, zatorej treba poživiti društvo. V nadaljnjem govoru zavrača trditve o nekaki mednarodnosti Bleda in opozarja na druga svetovna zdravilišča, ki imajo odločen značaj svojega kraja. Porosni moramo biti, potem nas bode tujec spoštoval. Po tem navdušenem govoru so zapeli Sokoli „Hej Slovani“. Na to je starosta brat Peternel zahvalil se še enkrat vsem navzočim za udeležbo, pozival k nadaljnjemu vztrajnem delu ter zaključil ustanovni občni zbor. Društvo šteje 85 članov, 27 telovadcev ter ima lepo orodje.

Domžalski dogodki. «Slovenec» poroča: «Domžalski Oberwalder, ki je ustrelil Slovenca Jeraba, je bil ob Veliki noči izpuščen iz preiskovalnega zapora. Skoro istočasno kot se je doigralo krvavo dejanje med Oberwalderjem in Jerabom, je v Domžalah v nekem malenkostnem prepiru nekoliko opraskal Slovenec Habjan nekega pekovskega vajenca. Ta poškodba je bila tako silna, da je pekovski vajenec že drugi dan hodil okoli in dejal: «Habjan naj kar pride k meni, en liter ga bova spila pa bo dobro.» Z ozirom na to in ker Habjan ni nikogar usmrtil, je posredoval župan, naj bi Habjan ostal do obravnave prost. Zupanovo posredovanje ni imelo nobenega uspeha. Habjana so o velikonočnih praznikih orožniki vklenjena peljali v zapor. Na vsak način je to meenenega ravnanje čudno in kriči po pojasnilu.

Občni zbor učiteljskega društva za radovljiški okraj se je vršil pretečeni četrtek ob ne navadno veliki udeležbi v jeseniški šoli. Ker je dosednji društveni predsednik tovariš A. Grčar

odstopil iz starostnih in zdravstvenih ozirav, je otvoril shod predsednik, tovariš Josip Ažman ter v lepih besedah slavil zasluge dosedanega predsednika, ki je vodil društvo nad 13 let. Iz tajnikovega poročila posnemljemo, da je društveni odbor storil v polni meri svoje dolžnosti. Veselo poročilo nam je podal tovariš blagajnik, kajti dohodkov je bilo 173 K, a stroškov 83.69 K preostaja 89.31 K. V društvu so skoraj vse učne moči v okraju, tako da vlada med učiteljstvom prava vzajemnost, ki dobro ve, da je edinole v slogi prava moč. Med letom je umrl tovariš Francišek Avse na Bohinski Beli, društvo mu je položilo na rakev venec, a ob odprti gomili mu je govoril tovariš predsednik. Jako poučno je bilo predavanje tovariša Iv. Erbežnika: Kako je odvaditi otroke od trdosrčnosti. Ker je obljubil tovariš predavatelj, da objavi svoj referat v kakem stanovskem listu, opuščamo navajanje vsebine. Odbor se je na to volil z vzklikom: predsednik Iv. Šega, Radovljica; podpredsednik Josip Ažman, Žirovnica; tajnik Fr. Jaklič, Radovljica; blagajnik Josip Korošec; odbornika Ernestina Oman, Begunje in Josip Žirovnik, Gorje. Izmed raznih nasvetov omenjamo le predlog, da društvo prične prirejati takozvane „društvene kruške“, kjer se bo gojilo tudi razno predavanje in drugo. Po občnem zboru se je vnela prav živahna zabava v restavraciji Humer, a žal, da se je približal tako bliskavo čas ločitve. Kličemo le: na skorajšnje svidenje pri prvem sestanku. —č.

Požig. K posestniku Sušteršiču v Zgornji Šiški so pripeljali voz stelje. Le-ta je bila ponoči zažgana in so takoj, ko so ogenj opazili voz z go-rečo steljo odpeljali od hiše, ter jo zvrnili v Vodnikov ribnik, t. j. v onega, v katerem je naš pesnik Valentin Vodnik v detinjskih letih žabe lovil. Ker so pa požar prepozno opazili in je bila že tudi hiša v plamenu, je požarna bramba ni mogla več rešiti ter se je morala slednič omejiti le na bližnje objekte. Škoda nam še ni znana in se govori, da je steljo nekdo nalašč zažgal.

Pogreb Jerebov, o katerem smo zadnjič poročali, je bil velikansk. Voz, ki je pripeljal rajnika iz Ljubljane, je pričakovala velika množica, ki je bila zelo mirna. Vse je bilo žalostno, ko so izročili materi zemlji ostanke mladeniča, ki mu je tako nesrečno končala mlado življenje nesrečna krogla. Rajnik ni sam povedal, kdo da ga je ustrelil in na mrtvaški postelji le trdil, da ga je en Nemeč. Oberwaldner se je v govorjenju sam izdal. Pripovedal je, da mu je rajnik strgal havelok. Na Brdu so pri okrajnem sodišču nekaj časa Oberwaldnerja pridržali, a ga zopet izpustili. Še nekoliko skrivnostna tragedija Oberwaldner-Jereb se konča pred ljubljanskimi porotniki. Oberwaldner je na prostih nogah, ker se ne boje, da kot posestnik pobegne pred pravico.

Umrl je v Škofji Loki na velikonočni ponedeljek vrli narodnjak, posestnik in gostilničar gosp. Alojzij Jerala.

Poučni izlet. Dne 14. t. m. so napravili nekateri dijaki cesarja Franca Jožefa gimnazije v Kranju pod vodstvom prof. M. Pirnata poučni izlet v Bobovek pri Predosljih, da si ogledajo tamkajšnja, v velikem slogu napravljeno opekarno. Lastnik opekarnice g. deželni poslanec in župan Janez Zabret je bil tako prijazen, da je sam osebno vodil izletnike po vseh prostorih opekarnice, jim razkazoval razne stroje in napravbe ter jim obširno razlagal ves proces pri izdelovanju opeke. Bodi mu za njegovo uslužnost na tem mestu izrečena dostojna hvala.

Sokol in čitalnica v Škofji Loki opozarjata vse Slovence, ki jim je pri srcu naša družba sv. Cirila in Metoda, da v prid slednje uprizorita na Belo nedeljo viharno burko «Veharjevo letovišče». Kdor hoče vžiti krčevito gibanje in potresanje trebušnih in obraznih organov, naravni izraz zadovoljivosti ter majnik veselja, mu ga bo dveurno bivanje v tem letovišču v razkošni meri nudilo. Kdor je zadržan, naj pošlje svoj prispevek in s tem najlepše osvoboditi svojo iskreno ljubezen do naroda.

O ubitem Tometu iz Dravelj se še poroča: Tome je v četrtek delal do večera na travniku v Kosezah, potem pa se z nekim sosedom povrnil domov. Med potom sta krenila v gostilno in okrepčavši se, šla v Dravljice. Ko prideta do Tometove hiše, tega še ni imelo veselje iti domov, marveč sta šla dalje, kjer sta se kmalu razšla. Tome je šel potem se v neko drugo krčmo in šele od tam se je bil namenil domov. Ko sta šla iz Kosez, sta nekoga opazila, da jima je sledil, a spoznala ga nista. Ko je bil Tome sam se mu zasledovalec približa ter ga tako udari s kolom po glavi, da je padel in obležal. — Krivca je oblast naglo dobila v pest. Poleg mrtvega Tometa je bila kratina, pa kateri se je spoznala stopnja, in sicer je bilo razvideti, da je bil čevljar na podplatu zakrpan ter da sta manjkala dva žebja. Leto stopinjso so primerili s čevljem 18 letnega Tometovega vnuka, sina v Mednem omožene hčere Ivane, kateri je živel pri njem, in bi mu bil ta zapustil celo premoženje. Ker je čevljar s stopinjso docela sličen, ni bilo dvoma, da je vnuk prizadet pri hudodelstvu. Ker se je pa čulo tudi o Tometovi ženi zoper svojega moža več sumljivoga, je orožništvo aretiralo in sodišču izročilo ženo, kakor tudi vnuka. Kakor kroži javna govorica, je fant zato izvršil ta grozni čin, ker se

je bal, da bi mu ded ne bil zapravil preveč premoženja. Se bo li dejanje identifikovalo z ubojem ali umorom, dožene nadaljnja preiskava.

Koliko je bilo v marcu dvignjenih vlog iz nemške «Kranjske hranilnice» v Ljubljani? Po izkazu, priobčenem v uradni „Laibacher Zeitung“, je meseca marca dvignilo 2322 strank iz nemške „Kranjske hranilnice“ v Ljubljani 2 milijona 848.739 kron. Stanje hranilnih vlog je padlo na 47 milijonov kron. Ker je stanje hranilnih vlog znašalo pred septembrskimi dogodki 76 milijonov, je s tem dokazano, da je bilo od septembra pa do 1. aprila t. l. dvignena iz nemške „Kranjske hranilnice“ v Ljubljani naravnost ogromna vsota 20 milijonov kron.

Računski listki družbe sv. Cirila in Metoda so v letu 1908 rešili — sme se reči — 200 slovenskih otrok!! Sredstvo tako malenkostno na videz — uspehi pa veliki! Prosimo, naj se ta vir naši družbi vsepovsod uvažuje!!

Iz Rateč pri Kranjski gori. Odposlanstvo gasilnega društva Rateče je izročilo svojemu bivšemu načelniku in ustanovitelju g. Jalenu krasno častno diplomu. Tudi v Rateče se vrača pomlad. O praznikih so se vrnile prve lastavice in pisani metulji. Tudi žabe se oglašajo. Sneg leži v ravnem na senčni strani še dobrih 60 cm. Županom občine Rateče je zopet izvoljen posestnik g. Ivan Jalen. Živio!

Umrl je v Kropi gosp. Karol Pribrouz, posestnik, fužinar in krajni šolski nadzornik istotam. Omenjamo tudi, da je pokojnik opravil od leta 1872 službo krajnega šolskega nadzornika na ondotni šoli. Rajnik je imel tudi bogato zbirko rudnin. V svoji oporoki se je blagi pokojnik spomnil tudi šole. Lahka mu zemlja! — Iz življenja blagega ranjkega priobčimo prihodnjic nekatere zanimive podatke.

Velika pevaka slavnost v Ljubljani ob priliki petindvajsetletnice „Slov. del. pevskega društva „Slavec“ se vrši dne 27., 28. in 29. junija t. l.

Predrugačen naziv. C. kr. poštni urad Leskoviča se nazivlje odslej uradno Leskoviča pri Domžalah.

Nova nabiralnica je začela poslovati te dni v Gozdu, okraj Kamnik, in ima zvezo s c. kr. poštanim uradom v Kamniku.

Za novi Aljažev dom je občina Dovje prodala več sveta v Vratih proti Triglavu. Živio!

Uršulinke v Škofji Loki so nedavno dobile, tako se nam poroča, od naučnega ministristva dovoljenje za ustanovitev ženskega učiteljišča. — V doglednem času seve dobi potem ta zavod pravico javnosti in tako je zopet korak nadalje storjen v poklerikalenje ženske naše mladeži. Smo pač v Avstriji!

Nasadi duhana v Dalmaciji so dovoljeni, kakor tudi na vseh dalmatinskih otokih. Ali nasadi so dovoljeni samo na krajih, ki so zato prikladni in samo onim, ki imajo dovoljenje od vlade. Istočasno sadenje duhana v Dalmaciji in Hercegovini ni dovoljeno, ravno tako se tudi mladice duhana ne smejo prenašati iz Hercegovine čez mejo v Dalmacijo.

Sadno drevje spomladi. Prvo, kar imamo spomladi storiti, je, da otrebimo drevo mrčesa, lišajev, pajčevine in druge nesnage. Paziti je posebno na hrošče-ričkarje, ki ležejo jajca v brstje, ki se ravno razvija in katero potem ličinke popolnoma pokončajo. V prihodnjih tednih dobiti jih bo po drevju vse polno. Pod drevesa razprostremo rjuhe, stolčemo vejo za vejo in potem mrčes sežgemo. Poleg tega imamo tudi razne vrste gosenic, katerih je treba drevo kolikor mogoče čisto iztrebiti. Mladim drevescem je treba spomladi zalivati. Zalivati je treba takole: Ne prevečkrat, vsakih 14 dni in tedaj zelo močno. Dobro pa je, če tudi zvečer in zjutraj nekoliko poškropimo drevesca, a ne preveč.

Dvozkronski srebrni nycol ali goldinarji bodo zopet prišli v promet, ker je zaradi njih opustitve začelo primanjkovali kron in novcev po 5 kron.

Otroške bolezni. V Berlinu so nedavno preiskovali, katere bolezni imajo otroci navadno, predno vstopijo v ljudsko šolo. Dognalo se je sledeče v eni šoli: 50 odstotkov otrok je še pred vstopom v šolo že prestalo ospice, 26 odstotkov oslovskega kašelj, 17 odstotkov kozice, 11 odstotkov škrlatic in 5 odstotkov difterije (davico). Ker so vse te bolezni nalezljive, je dokazano, da šola ni kriva, ako otroci zbole, nego premala skrb mater. Seveda pa je nalezljivost v šoli včasih neizogibna, ako se pravočasno ne ukrene, da se bolni otroci obdržijo doma.

Neka strašna ženska, 32 letna Katarina Božič, je stala te dni pred sodniki v Trstu. Njen mož, ki je slaboumen, se je pregrešil nad 2 deklicami v starosti 8, oziroma 10 let, pri čemur mu je žena pomagala. Ena deklica je dobila grdo bolezen. Nesramna ženska je obsojena na 5 mesecev težke ječe.

Darila.

Upravništvo našega lista je prejelo:
Za družbo sv. Cirila in Metoda. V počestčenje spomina sorodnika gosp. Petra Jugoviza v Stražišču, daruje rodbina Jugovič v Kranju 8 kron.
Za Dijaško kuhinjo v Kranju je daroval g. Mihael Ropret iz Šenčurja 10 K mesto venca na krsto umrlega prijatelja g. Franca Omerca ml.

Zahvala.

Ob prebitki izgubi, ki nas je zadela minole dni, nam je prijetna dolžnost, zahvaliti se najprvo gosp. kaplanu Šitarju za njegov marljiv trud in prijaznost, nadalje vsem sorodnikom, prijateljem in znancem in slav. kranjskemu meščanstvu, ki so počastili našega nepozabnega očeta s tako obilno udeležbo k zadnjemu počitku, ter vsem darovalcem krasnih vencev. Vsem skupaj naša najiskrenejša in najtoplejša zahvala. 111

Žalujoča rodbina Čadež.

112 — 1

Ena Jugoviz roj. Prusa naznanja v svojem in vseh sorodnikov imenu, da je njen ljubljani soprog, oziroma brat, svak in stric, gospod

Peter Jugoviz

prokurist tvrdke Anton Glebovčnik v Stražišču pri Kranju

danes zjutraj ob pol 4. nagloma umrl. Pogreb dragega rajncega bode v četrtek, 15. t. m. ob 5. uri popoldne na pokopališče v Šmartnu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Martina.

Stražišče pri Kranju, dne 14. maja 1909.

Zahvala.

Za ljubeznive dokaze iskrenega sočutja ob nenadni smrti našega ljubljenežga soproga, brata, svaka in strica, gospoda

Petra Jugoviza

in za častno udeležbo pri pogrebu izre-kajo presrečno zahvalo.

Stražišče, 16. aprila 1909.

Žalujoči ostali.

Preklic.

Podpisani preklicujem s tem razžaljive besede, katere sem govoril o g. A. Sorschaku, kontoristu pri «Mercurju».

113 — 1

A. Fajs.

Št. 178.

Vabilo

114 — 1

„ VIII. redni letni „ občni zbor

Okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki

registrirane zadruge z neomejeno zavezo ki se bo vršil

v ponedeljek, dne 26. aprila t. l. ob 4. uri popoldne v tukajšnji mestni dvorani.

SPORED:

1. Poročilo o izvršeni oblikatorni reviziji.
2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1908.
3. Privoljenje remuneracije načelnstvu.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Izvolitev načelnstva in računskih pregledovalcev.
6. Razni predlogi.

Za sinčaj neklepčestni se obenem razpiše pol ure kasneje in z istim sporedom drug občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati. (§ 35, prvi odstavek pravil).

V Škofji Loki, dne 15. aprila 1909.

Načelnstvo.

Listnica uredništva.

Dobrovec v R.: Prosimo, pošljite nam označeni članek, če mogoče za več števil skupaj, da ga lahko prej pregledamo

Loterijska srečka dne 10. aprila t. l.
Trst 64 8 39 16 24

**Velezanimiv roman
„Prokleta...!“**

Spisal Emile Richebourg. Po E. Vacanovi prireditvi prosto poslovenil Janko Leban

je izšel.

Zvezek stane 50 vin.

«Prokleta...!» izide v osmih zvezkih in sicer je označeno nadaljevanje vsakega zvezka na zadnji strani. Drugi zvezek romana «Prokleta...!» se nadaljuje pod naslovom

„Volčji ubijalec prijet.“

Vsi zvezki se dobivajo v vsaki knjigarni ali pa pri založniku

V. Požgaju, knjigovezu : Kranj.

Večkrat preinirano!

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cone priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Kdor

hoče sebe ali svoje otroke oprostiti

kašlja

hripavosti, katara, zastisenja ustnega katara, krčevitega in oslovskega kašlja, naj kupi zdravniško preizkušene in priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami. 18 24—21

5500 notarsko overoverjanih izpričeval. Zavej po 20 in 40 vin. — Doza za 80 vin. Dobiva se v: Lekarni v Trzinu.

**C. kr. priv. vzajemna zavarovalnica
proti požarni škodi v Gradcu.**

Naznanjamo, da je zavod ustanovil

oddelek za zavarovanje proti škodi po toči

ter pozivamo gospode kmetovalce, naj ponudbe za 110 —1

zavarovanje poljskih pridelkov

proti škodi po toči, oziroma proti požaru podajo v vodstveni pisarni v Gradcu ali pa pri bližnjem društvenem zastopu, kjer se rado-veljno pojasnjuje o

zavarovanju proti škodi po toči in požaru, kakor tudi o zavarovanju zrcalnega stekla.

Vodstvo.

Leopold Lavš -- Tržič (Gorenjsko)

Portland cement garantirano najboljšje vrste!

Blčja za strope v vsaki množini, kakor tudi manufakturno, špecerijsko in galanterijsko blago, nadalje kuhinjske posode, usnja, vsake vrste klobukov, otroške vozičke in drugo raznovrstno blago imam po najnižjih cenah v zalogi.

102 3—2

Mestna hranilnica v Kranji

obrestuje hranilne vloge po 42 26—8

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje)
nad 212.500 kron.**

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vse svoje davčne močjo. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

Kolesa

in kar se zraven potrebuje; vse po nizkih cenah.

Harmonike

vse vrste. Popravila se izvršujejo hitro in zanesljivo. Se priporočam

Pavel Bizjak, Kranj št. 102.

Vir zdravja so brezalkoholne pijače med katerimi zavzemajo iz **Maršnerjevih**

Šumečih limonadnih bonbonov

(okus malin, citron, jagod, češenj in češminj) pripravljene 97 10-3

ŠUMEČE LIMONADE

prvo mesto. — Samo pristne, ako imajo to varstveno znamko. Letna poraba več kot 40 milijonov komadov. Edini izdelovalec: Prva češka akcijska družba orientalskih slaščic in tvornic čokolad

K. Vinograd, prej A. Maršner.

Glavna zaloga, na Dunaju:

Josip Katz VI., Theobaldgasse 4

Svoji k svojim!

Prodaj več tisoč komadov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Sprejemam naročila za vse vrste **betonskih izdelkov** n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino in za vodnjake, okvirje za nagrobno krste i. t. d. Izdelujem tudi žične ograje s cementnimi stojali ali verejami.

Ivan Waland, posestnik

Hlebce pri Lescah, Gorenjsko.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 10 52-14

Iv. Jax-a v Ljubljani

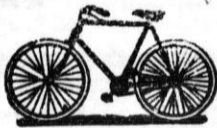
Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

V Newyork

Canado

Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 12 52-34

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta.

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Iščejo se

905-5

zmožni potniki

za prodajo gospodarskih strojev. Le res zaupanja vredne osebe naj pošljejo svoje naslove pod »P. M. Nr. 3697« na Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2.

Popolnoma varno in najboljše naložite svoj denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

(nasproti Figovca :: v latni hiši :: Dunajska cesta.)

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

!! V kmečki posojilnici je naloženo !!
:: že nad 15 milijonov kron. :: !!

Rezervni zaklad čez 300.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov. Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je 40 vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26-12

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo korenino, z ali brez nobne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH. 78 52-14

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Nabol še kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

77 52-14
Dobri se
v lekarni
Šušnik

Novica.

Singerjev

„66“

najnovjši in najpopolnejši šivalni stroj 20. stoletja.

Singer Co.,

delniška družba šivalnih strojev

v Kranju

nasproti c. kr. pošte št. 53.

Novica.

Izvirni

Singerjevi

šivalni stroji se kupujejo samo v naših prodajalnah.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko strokovno podjetje.

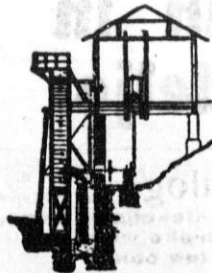
Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 76 52-6

valjični zastori (Rollbalken).

G. Tönnies

v Ljubljani 52-5 89

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga primeša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 26 12-8

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Od c. kr. namestništva oblastveno dovoljeni urad za revizijo in reklamacijo tovornih listin vseh vrst in pisarna za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh tovornih listin proti 30% deležu najdenih diferenc.

Doposljite nam torej takoj franko vaše tovarne listine letošnjega leta in v treh dneh dobite poročilo o rezultatu revizije. 14 52-22

Ljubljana

Prešernove ulice 9

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice 9

uljudno naznanjata, da je zaloga za spomladansko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporoča za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo. ::

Frano Omersa v Kranju prodaja dobro in po ceni železno in špecerijsko blago, vilite kotle Maria Zell, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, sveže seme, travnato, detelje, lucerne in domače.

Zobozdravniški Zobotehniški :: atelje dr. Edvard Globočnik

v Kranju 1 52-32
je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu
na razpolago

vsaki dan in tudi v nedeljo.

Zaradi ogromne zalogo sveže naj-
spomladanske in poletne konfekcije za dame,
gospode, deklice, dečke in otroke prodaja že pri-
četkom sez je tudi pod lastno obo.

Na zahtevo pošiljam na deželo tudi brez povzjetja.
Naročila po meri za dame in gospode bodo najhitreje
in najfineje izvršena na Dunaju. 103 8-2

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Steckenpferd lilijino mlečno milo

Najmilejše milo za kožo
:: kakor tudi za pege. ::
Dobiva se povsod.

Nova zaloga vina!

Podpisani raznanjam, da sem otvoril
v svoji lastni hiši števil. 10
v Kranju
Kokriško predmestje
zalogo istrskega, vina belega
in rdečega, lastnega pridelka.

Liter stane 32 vinarjev na debelo od
:: 56 litrov naprej. ::
Kdor mi more dokazati, da nimam pristnega, na-
ravnega vina, se zavežem, dotičniku plačati 4000 K.

S spoštovanjem

FRAN ZOHIL

veleposestnik vinogradov
v Žminju (Istra).

28 15-12

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, laka in firmeža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena
in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6,
nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-84

POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se uljudno priporoča
dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena
velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22.

80 43-7

Josip Pogačnik

krojški mojster v Radovljici
priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst
oblek za gospode, uradniških uniform,
salonskih, turistovskih in lovskih oblek
ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega
in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo
po najnovejšem kroju točno in cono ter se
sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela na-
tačno po meri in izbranem kroju ter po želji na-
ročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine,
obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke,
naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen
naročnik. 86 52-6

Veletrgovina galanterijskega, norimberškega, mod-
nega in drobnega blaga

Anton Adamič, Kranj, Glavni trg

priporoča

4 13-15

za spomlad svojo dobro sortirano zalogo ravno došlih predpasnikov, modernih ženskih
pasov, najpripravnějšíh modrcov, fine vlasne garniture, kravate, srajce, ovratnike,
prsnike, zapestnice, nogavice in sploh; vse v to svrhu spadajoče potrebščine.

Glavna tovarniška zaloga otročjih vozičkov, potovalnih kovčegov (za Ameriko),
košaric in najnovejših tržnih tašk.

OPOMBA. Radi velikih nakupov raznega blaga so cene znatno nizke in brez konkurence.

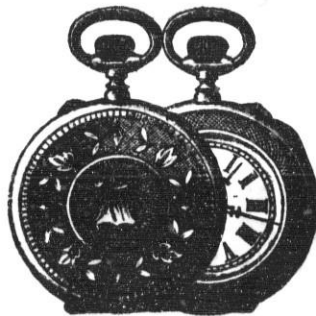
Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Slovinci, ne zabite družbe
SV. CIRILA IN METODA!

Zaloga vsakovrstnega
● lesenega, železnega ●
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.
v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

5 52-40

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter
optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.
Priznano izborna blago.